

Czwartek, 5 maja 2022 r.

P9_TA(2022)0205

Aktualny stan współpracy UE z Mołdawią**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 maja 2022 r. w sprawie aktualnego stanu współpracy UE–Mołdawia (2022/2651(RSP))**

(2022/C 465/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wcześniejsze rezolucje w sprawie Republiki Mołdawii i krajów należących do Partnerstwa Wschodniego,
 - uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony⁽¹⁾, który obejmuje pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu i w pełni wszedł w życie 1 lipca 2016 r. (AA/DCFTA),
 - uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2020 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Mołdawią⁽²⁾,
 - uwzględniając wniosek Republiki Mołdawii o członkostwo w UE, złożony 3 marca 2022 r.,
 - uwzględniając deklarację wersalską z 10–11 marca 2022 r.,
 - uwzględniając oświadczenie wysokiego przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Josepa Borrella z 29 kwietnia 2022 r. w sprawie niedawnych incydentów zagrażających bezpieczeństwu w regionie Naddniestrza,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Republika Mołdawii w sposób nieproporcjonalny odczuła skutki rosyjskiej wojny agresywnej przeciwko Ukrainie, głównie z powodu napływu ponad 450 000 uchodźców od początku inwazji – z czego prawie 100 000 pozostało w Mołdawii – co stanowi najwyższą liczbę na mieszkańca ze wszystkich krajów, które przyjęły uchodźców z Ukrainy, ale również z powodu utraty powiązań handlowych, a także rosnących cen energii i transportu;
- B. mając na uwadze, że 3 marca 2022 r. Republika Mołdawii złożyła wniosek o przystąpienie do UE, co świadczy o długotrwałej determinacji władz mołdawskich i dużej części społeczeństwa w dążeniu do integracji europejskiej Mołdawii;
- C. mając na uwadze, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie udzieliły Republice Mołdawii pomocy finansowej i rzeczowej, aby poradzić sobie ze skutkami inwazji Rosji na Ukrainę, w tym 13 mln EUR w ramach pomocy humanitarnej, 15 mln EUR na wsparcie administracyjne dla tymczasowo przesiedlonych, 15 mln EUR na wsparcie misji pomocy granicznej UE (EUBAM) w Mołdawii i na Ukrainie, a także udostępniły pomoc rzeczową z tytułu unijnego mechanizmu ochrony ludności; mając na uwadze, że 5 kwietnia 2022 r. UE, jej państwa członkowskie, kraje grupy G-7 i inne podobnie myślące państwa zobowiązały się do przekazania 659,5 mln EUR podczas uruchomienia platformy wsparcia dla Mołdawii; mając na uwadze, że UE zapewniła Mołdawii 60 mln EUR w ramach nowego programu wsparcia budżetowego w celu złagodzenia skutków rosnących cen energii dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji;
- D. mając na uwadze, że 17 marca 2022 r. UE i Mołdawia podpisały umowę w sprawie współpracy w zakresie zarządzania granicami, która umożliwi Fronteksowi wspieranie władz mołdawskich w bieżącym zarządzaniu granicami i działaniach na rzecz bezpieczeństwa granic;
- E. mając na uwadze, że od początku wojny Rosji z Ukrainą istniały obawy o możliwość przeprowadzenia prowokacji w Mołdawii;

⁽¹⁾ Dz.U. L 260 z 30.8.2014, s. 4.⁽²⁾ Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 136.

Czwartek, 5 maja 2022 r.

- F. mając na uwadze, że w regionie Naddniestrza w Republice Mołdawii Rosja ma co najmniej 1 500 żołnierzy, do czego należy doliczyć dodatkowych 5 000 żołnierzy tzw. sił zbrojnych Naddniestrza;
- G. mając na uwadze, że 22 kwietnia 2022 r. generał dywizji Rustam Minnekajew, zastępca dowódcy wojsk Centralnego Okręgu Wojskowego Rosji, ogłosił, że jednym z celów trwającej rosyjskiej inwazji na Ukrainę jest stworzenie korytarza lądowego do Naddniestrza; mając na uwadze, że generał dywizji Minnekajew również fałszywie twierdził, że w Naddniestrzu zaobserwowano akty prześladowania ludności rosyjskojęzycznej;
- H. mając na uwadze, że 25, 26 i 27 kwietnia 2022 r. w Naddniestrzu doszło do szeregu incydentów zagrażających bezpieczeństwu, w tym ataku z użyciem granatów na budynek tzw. ministerstwa bezpieczeństwa państwowego w Tyraspolu, eksplozji, które uszkodziły maszty radiowe w wiosce Maiac, a także rzekomych strzałów z broni palnej w okolicach składu amunicji w wiosce Kielbaśna;
- I. mając na uwadze, że w składzie amunicji w Kielbaśnej, znajdującym się w regionie Naddniestrza na granicy ukraińsko-mołdawskiej, znajduje się około 22 tys. ton posowieckiej amunicji i sprzętu wojskowego, strzeżonych przez Grupę Operacyjną Wojsk Rosyjskich; mając na uwadze, że mimo zobowiązań podjętych w 1999 r. i ponownie w 2021 r. Federacja Rosyjska nie dopilnowała pełnego zniszczenia tej broni; mając na uwadze utrzymujące się obawy, że sprzęt ten może zostać wykorzystany w konflikcie zbrojnym – albo w celach operacyjnych, albo w celu wywarcia nacisku na władze Mołdawii i Ukrainy;
- J. mając na uwadze, że Rosja wykorzystywała eksport gazu do Mołdawii jako narzędzie do realizacji gospodarczych i geopolitycznych interesów Kremla w tym kraju, ostatnio poprzez sztuczne wywołanie kryzysu w dostawach gazu w drugiej połowie 2021 r.;
- K. mając na uwadze, że główne dostawy energii elektrycznej do Mołdawii pochodzą z regionu Naddniestrza z elektrowni należącej do rosyjskiego przedsiębiorstwa Inter RAO;
1. wyraża uznanie dla ogromnej solidarności, jaką obywatele Republiki Mołdawii okazali wobec uchodźców z Ukrainy, którzy uciekają przed rosyjską wojną agresywną, niszczeniem ukraińskich miast i miejscowości oraz okrucieństwami i zbrodniami wojennymi popełnianymi przez Rosję, otwierając swoje domy na przyjęcie tysięcy uchodźców ukraińskich; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podjęte przez władze Republiki Mołdawii w celu wsparcia uchodźców ukraińskich;
 2. wyraża przekonanie, że UE musi wykazać się taką samą solidarnością z narodem mołdawskim i jak najbardziej zdecydowanie wspierać wysiłki tego kraju w radzeniu sobie ze skutkami rosyjskiej wojny agresywnej;
 3. zwraca uwagę, że opieka nad niemal 100 000 uchodźców, którzy znaleźli schronienie w Republice Mołdawii i którzy przejeżdżają przez jej terytorium, stanowi coraz większe obciążenie finansowe dla państwa mołdawskiego, które już znajduje się w niepewnej sytuacji finansowej ze względu na spowolnienie gospodarcze spowodowane pandemią COVID-19 i wzrost cen gazu sztucznie wywołany przez Gazprom;
 4. zauważa, że im dłużej będzie trwała wojna agresywna prowadzona przez Rosję w Ukrainie, tym więcej pomocy humanitarnej, w zakresie bezpieczeństwa i pomocy społeczno-gospodarczej będzie potrzebowała Mołdawia; z zadowoleniem przyjmuje niedawne zatwierdzenie przez Parlament Europejski i Radę pomocy makrofinansowej w wysokości 150 mln EUR dla Republiki Mołdawii na pokrycie części jej potrzeb w zakresie finansowania zewnętrznego; w związku z tym wzywa Komisję do dalszego zwiększania pomocy finansowej i technicznej dla Mołdawii, w tym za pośrednictwem nowego wniosku w sprawie pomocy makrofinansowej; podkreśla, że nowy wniosek w sprawie pomocy makrofinansowej jest niezbędny, ponieważ niedawno przyjęty pakiet został opracowany przez Komisję przed konfliktem w Ukrainie; nalega, aby nowy wniosek w sprawie pomocy makrofinansowej składał się głównie z dotacji, a nie pożyczek, aby ustabilizować sytuację społeczno-gospodarczą Mołdawii i wzmocnić ogólną odporność tego kraju; podkreśla, że plan naprawy gospodarczej dla Republiki Mołdawii, opiewający na kwotę do 600 mln EUR, ma kluczowe znaczenie dla odbudowy tego kraju;
 5. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie przez państwa członkowskie UE, kraje grupy G-7, partnerów międzynarodowych i państwa o podobnych poglądach platformy wsparcia dla Mołdawii, której celem jest mobilizacja i koordynacja wsparcia międzynarodowego, co stanowi wyraźny sygnał zaangażowania Unii i jej partnerów w europejską przyszłość Republiki Mołdawii; wzywa wszystkich partnerów platformy do zapewnienia terminowego wypłacenia zadeklarowanych środków oraz do szybkiego zwiększenia finansowania, gdyby potrzeby Mołdawii uległy zmianie;

Czwartek, 5 maja 2022 r.

6. wzywa Komisję do dalszego udzielania wsparcia humanitarnego za pośrednictwem unijnego mechanizmu ochrony ludności, uruchomionego 25 lutego 2022 r., wsparcia w zakresie zarządzania granicami za pośrednictwem agencji Frontex i przeniesionego EUBAM oraz wsparcia w zakresie przekazywania osób do państw członkowskich UE w kontekście platformy solidarności;
7. zwraca się do Komisji i Rady o rozszerzenie mandatu EUBAM, aby zareagować na trwającą sytuację nadzwyczajną wynikającą z napływu dużej liczby uchodźców z Ukrainy oraz zapewnić, że misja będzie w stanie udzielić władzom znaczącego wsparcia w przyjmowaniu uchodźców;
8. wzywa Komisję do przedstawienia dodatkowych wniosków mających na celu zapewnienie pełnej liberalizacji transportu i handlu z UE, takich jak zawieszenie należności celnych przywozowych na wszystkie towary eksportowane z Mołdawii do UE, zwiększenie kwot dla mołdawskich produktów rolnych i ułatwienie Mołdawianom dostępu do rynku pracy w UE, w obliczu zakłóceń w łańcuchach dostaw Republiki Mołdawii i na rynkach eksportowych;
9. podkreśla ważną rolę, jaką Republika Mołdawii odegrała dotychczas w zapewnieniu bezpieczeństwa i stabilności wschodniej granicy UE w kontekście kryzysu humanitarnego spowodowanego wojną agresywną prowadzoną przez Rosję w Ukrainie;
10. ponawia swój apel do Komisji oraz władz Mołdawii o uwzględnienie szczególnych potrzeb dzieci, które stanowią zdecydowaną większość uchodźców z Ukrainy przebywających obecnie w Mołdawii; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia specjalnych programów wsparcia dla będących uchodźcami kobiet i dzieci, narażonych na to, że staną się ofiarami handlu ludźmi, w szczególności specjalistycznego wsparcia dla ofiar tego rodzaju przestępstw, a także przemocy uwarunkowanej płcią;
11. z zadowoleniem przyjmuje, że 3 marca 2022 r. Mołdawia złożyła wniosek o członkostwo w UE; wzywa instytucje UE do przyznania Mołdawii statusu kraju kandydującego do UE, zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej i na podstawie osiągnięć, a w międzyczasie do kontynuowania prac na rzecz jej integracji z jednolitym rynkiem UE oraz do zacieśniania współpracy sektorowej; wzywa Komisję do szybkiego zakończenia oceny i udzielenia Mołdawii pełnej pomocy w tym procesie;
12. podkreśla, nie próbując przesądzać o treści opinii Komisji, że władze mołdawskie niewątpliwie są na dobrej drodze, przyjmując ważne reformy, zwłaszcza w zakresie demokracji, praworządności i praw człowieka, które zagwarantują spełnienie przez ten kraj kryteriów kopenhaskich wymaganych w odniesieniu do krajów kandydujących, i które mają na celu pełne wdrożenie układu o stowarzyszeniu oraz pogłębionej i kompleksowej umowy o wolnym handlu (AA/DCFTA); zachęca władze mołdawskie do kontynuowania wysiłków na rzecz reform w celu poprawy jakości życia obywateli i zbliżenia kraju do standardów europejskich;
13. apeluje, aby na posiedzeniu Rady Europejskiej w czerwcu 2022 r. został wysłany wyraźny i zdecydowany sygnał polityczny w sprawie europejskiej drogi Republiki Mołdawii;
14. podkreśla, że – podobnie jak w przypadku Ukrainy – konkretna perspektywa przystąpienia do UE jest istotnym elementem nadziei, który podtrzyma morale ludności Mołdawii w tym okresie skrajnej niepewności i trudności materialnych;
15. wzywa do zacieśnienia współpracy między państwami członkowskimi a władzami mołdawskimi przy dochodzeniu dotyczącym oszustw bankowych w 2014 r., w szczególności przy zapewnieniu odzyskania skradzionych aktywów i ściganiu osób odpowiedzialnych;
16. wzywa UE do zapewnienia zwiększonej pomocy administracyjnej i technicznej poprzez utworzenie grupy wsparcia dla Mołdawii, podobnej do istniejącej grupy wsparcia dla Ukrainy (SGUA), która zwiększy obecność personelu UE w Mołdawii i pozwoli na rozszerzenie na Mołdawię pomocy typu SGUA; uważa, że w świetle niedawnego wniosku Republiki Mołdawii o członkostwo w UE istnieje pilna potrzeba utworzenia tej grupy wsparcia;
17. podkreśla, że niedopuszczalne jest, by Rosja wykorzystywała eksport gazu do wywierania presji politycznej na Republikę Mołdawii w celu wywarcia wpływu na ścieżkę polityczną i orientację geopolityczną tego kraju, zwłaszcza po wyborach prezydenckich w 2020 r. i wyborach parlamentarnych w 2021 r.;
18. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania Republiki Mołdawii w dążeniu do zapewnienia jej niezależności energetycznej, sieci połączeń, dywersyfikacji i efektywności energetycznej, a także przyspieszenia rozwoju odnawialnych źródeł energii; wzywa władze Mołdawii do podtrzymania zobowiązań kraju jako członka Wspólnoty Energetycznej do wdrażania trzeciego pakietu energetycznego UE, w szczególności do rozdzielenia przesyłu i dystrybucji gazu oraz energii elektrycznej;

Czwartek, 5 maja 2022 r.

19. z zadowoleniem przyjmuje konkluzje Rady Europejskiej z 24–25 marca 2022 r. wzywa państwa członkowskie do wspólnego zakupu gazu ziemnego, skroplonego gazu ziemnego i wodoru za pośrednictwem wspólnej platformy zakupów, dostępnej również dla państw Bałkanów Zachodnich i trzech stowarzyszonych krajów Partnerstwa Wschodniego; ponawia w tym kontekście swój apel natychmiastowe nałożenie embarga na rosyjski gaz; wzywa władze mołdawskie i Komisję do współpracy w celu opracowania jasnej oceny potrzeb Mołdawii w zakresie magazynowania gazu w nadchodzącym okresie;
20. z zadowoleniem przyjmuje udane testy działania systemów elektroenergetycznych w trybie odizolowanym, przeprowadzone niedawno przez Mołdawię i Ukrainę, polegające na ich tymczasowym odłączeniu od Rosji i Białorusi, a następnie ich resynchronizacji z kontynentalną europejską siecią elektroenergetyczną; wzywa instytucje UE do wykorzystania pomocy finansowej w sytuacjach nadzwyczajnych w celu szybkiego podłączenia Mołdawii do sieci elektrycznej UE oraz do zwiększenia wsparcia finansowego i technicznego UE niezbędnego do zapewnienia odporności Mołdawii na taką presję zewnętrzną związaną z energią;
21. wyraża poważne zaniepokojenie ostatnimi wydarzeniami na terytorium Naddniestrza i potępia je jako niebezpieczne akty prowokacji podejmowane w bardzo niestabilnej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa; apeluje o spokój w celu zachowania bezpieczeństwa i dobrostanu ludzi mieszkających po obu stronach Dniestru i w krajach sąsiednich; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje spokojną i powściągliwą reakcję władz w Kiszyniowie, które przyczyniają się do tworzenia warunków sprzyjających pokojowemu i trwałemu rozwiązaniu konfliktu;
22. ponownie wyraża zdecydowane i niezachwiane poparcie dla niezależności, suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdawii w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową;
23. wyraża zaniepokojenie zagrożeniem dla bezpieczeństwa i środowiska w regionie i poza nim, jakie stanowi amunicja przechowywana w składzie amunicji w Kiełbaśnej, i wzywa społeczność międzynarodową do wsparcia wysiłków władz mołdawskich zmierzających do usunięcia lub zniszczenia tej niebezpiecznej broni;
24. odrzuca oświadczenie faktycznych władz regionu Naddniestrza w Mołdawii z 3 marca 2022 r., w którym ogłoszono zakończenie procesu rozwiązywania konfliktu i ponownie wezwano do uznania tzw. niepodległości Naddniestrza, i wyraża zaniepokojenie tym oświadczeniem; wzywa Federację Rosyjską do pełnego i bezwarunkowego wycofania swoich sił wojskowych i uzbrojenia z regionu Naddniestrza w Mołdawii, zgodnie z ponawianymi prośbami władz mołdawskich oraz w poszanowaniu suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdawii;
25. ponownie wyraża poparcie dla kompleksowego, pokojowego i trwałego politycznego rozwiązania konfliktu w Naddniestrzu w oparciu o suwerenność i integralność terytorialną Republiki Mołdawii w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową, które powinno obejmować specjalny status Naddniestrza w ramach zdolnego do funkcjonowania państwa mołdawskiego i nie powinno mieć wpływu na europejskie aspiracje tego kraju; przypomina o korzyściach i możliwościach gospodarczych dla przedsiębiorstw i ludności po obu stronach Dniestru w następstwie obowiązywania pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu na całym terytorium Republiki Mołdawii;
26. z zadowoleniem przyjmuje niedawne inicjatywy i decyzje o zwiększeniu wsparcia w dziedzinie bezpieczeństwa, w szczególności poprzez nawiązanie dialogu na wysokim szczeblu w sprawie polityki i bezpieczeństwa między UE a Mołdawią oraz istotne środki pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju; przypomina o potrzebie dalszego wzmacniania współpracy między UE a Mołdawią w zakresie bezpieczeństwa i obrony oraz wzywa obie strony do pełnego wykorzystania odpowiednich platform; wzywa Radę i państwa członkowskie do zaoferowania pilnej pomocy w budowaniu potencjału sił zbrojnych Republiki Mołdawii, biorąc pod uwagę wyzwania w zakresie bezpieczeństwa, przed którymi stoi Mołdawia;
27. wyraża uznanie dla niedawnych działań władz Mołdawii przeciwko rosyjskiej propagandzie, w tym tymczasowego zakazu prowadzenia szeregu rosyjskich dezinformacyjnych stron internetowych w ramach wprowadzonego stanu wyjątkowego oraz zakazu używania prorosyjskich symboli wojskowych; wzywa Komisję i władze mołdawskie, by zwiększyły swoje możliwości dotarcia do ludności regionu Naddniestrza w Republice Mołdawii;
28. wzywa Komisję, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych i państwa członkowskie do udzielenia Mołdawii pomocy w zakresie cyberbezpieczeństwa i komunikacji strategicznej w celu zwiększenia jej odporności na ewentualne ataki rosyjskie oraz do wspierania pracy dziennikarzy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego starających się przeciwdziałać dezinformacji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia dalszych środków przeciwko zagranicznej ingerencji i dezinformacji oraz do wspierania Mołdawii w tym zakresie;
29. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Mołdawii.